

Komisijas Lēmuma kopsavilkums**(2014. gada 21. oktobris)****(Lieta AT.39924 – Šveices franka procentu likmju atvasinātie instrumenti)****(CHF LIBOR)**

(izziņots ar dokumenta numuru C(2014) 7605)

(Autentisks ir vienīgi teksts angļu valodā)

(2015/C 72/07)

Komisija 2014. gada 21. oktobrī pieņēma lēmumu par procedūru saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk "Līgums") 101. pantu un Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (turpmāk "EEZ līgums") 53. pantu. Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003⁽¹⁾ 30. pantu Komisija, ņemot vērā attiecīgo uzņēmumu likumīgi pamatotās intereses attiecībā uz komercnoslēpuma aizsardzību, ar šo publicē katru pārkāpuma dalībnieka nosaukumu, kā arī lēmuma satura kopsavilkumu, tai skaitā uzliktos naudas sodus

1. IEVADS

1. Lēmums attiecas uz vienotu un turpinātu pārkāpumu. Lēmuma adresāti ir piedalījušies Līguma 101. panta un EEZ līguma 53. panta pārkāpumā. Pārkāpuma priekšmets bija konkurences ierobežošana un/vai izkropļošana attiecībā uz Šveices franka procentu likmju atvasinātajiem instrumentiem (turpmāk "CHIRD"), kuru atsauces likme ir Šveices franka LIBOR (turpmāk "CHF LIBOR").
2. Pārkāpuma laikā CHF LIBOR bija procentu atsauces likme daudziem Šveices frankos izteiktiem finanšu instrumentiem. CHF LIBOR noteica *British Bankers Association (BBA)* (2). Ik dienu šī likme tika noteikta dažādiem [aizdevuma atmaksas] termiņiem, balstoties uz CHF LIBOR paneli pārstāvēto banku likmju piedāvājumiem. Šīm bankām ik darbdienu līdz konkrētam laikam bija jāiesniedz savas aplēses par procentu likmēm, par kādām tās būtu gatavas aizņemties (ar dažādu atmaksas termiņu) naudas līdzekļus bez nodrošinājuma no saprātīga tirgus apmēra Londonas starpbanku naudas tirgū. Pēc tam BBA uzdevumā *Thomson Reuters*, balstoties uz šādu likmju piedāvājumu vidējo vērtību (bet izslēdzot trīs augstākos un trīs zemākos likmju piedāvājumus), aprēķināja konkrētas dienas CHF LIBOR likmi katram termiņam. Ik darbdienu šādi aprēķinātās likmes nekavējoties tika publicētas un padarītas pieejamas plašai sabiedrībai. Pārkāpuma laikā CHF LIBOR paneļa sastāvā bija divpadsmit bankas, tostarp abi pārkāpuma dalībnieki.
3. CHF LIBOR likmes citstarp tiek izmantotas, nosakot CHIRD cenas; tie ir finanšu instrumenti, kurus izmanto komercsabiedrības, finanšu iestādes, riska ierobežošanas (riska ieguldījumu) fondi un pasaules mēroga uzņēmumi, lai pārvaldītu savu procentu likmju risku (riska ierobežošana attiecībā uz aizņēmējiem un ieguldītājiem) un lai gūtu ieņēmumus starpniecības maksas veidā, vai arī spekulatīvu ieguldījumu nolūkā (3).
4. Visizplatītākie CHIRD veidi ir: i) regulētā tirgū netirgoti procentu nākotnes līgumi, ii) procentu likmju mijmaiņas līgumi, iii) procentu likmju iespējas līgumi un iv) regulētā tirgū tirgoti procentu nākotnes līgumi. CHIRD tiek tirgoti visā EEZ; tos var tirgot ārpus regulētā tirgus vai arī biržā (piemēram, regulētā tirgū tirgotos procentu nākotnes līgumus).
5. Lēmums ir adresēts šādiem uzņēmumiem (turpmāk "adresāti"):
 - *The Royal Bank of Scotland Group plc* un *The Royal Bank of Scotland plc* (turpmāk "RBS") un
 - *JPMorgan Chase & Co.* un *JPMorgan Chase Bank, National Association* (turpmāk "JPMorgan").

2. LIETAS IZKLĀSTS**2.1. Procedūra**

6. Šī lieta tika uzsākta, pamatojoties uz 2011. gada 9. augustā iesniegto RBS pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda. Savukārt *JPMorgan* [...] iesniedza pieteikumu par naudas soda samazinājumu saskaņā ar Paziņojumu par iecietības programmu.

(1) OV L 1, 4.1.2003., 1. lpp.

(2) Pēc *Wheatley* pārskata publicēšanas 2012. gadā Apvienotās Karalistes valdība ieteica izveidot vairākas jaunas institūcijas, kas pārvaldītu un pārraudzītu LIBOR.

(3) Dažādu termiņu CHF LIBOR ir atspoguļoti CHIRD cenās. Attiecīgā termiņa CHF LIBOR, kas tiek noteikts konkrētā dienā, var ietekmēt naudas plūsmu, ko banka saņem no sava CHIRD darījuma partnera, vai naudas plūsmu, kas bankai ir jāmaksā sava CHIRD darījuma partnerim.

7. Pamatojoties uz Regulas (EK) Nr. 1/2003 11. panta 6. punktu, Komisija 2013. gada 24. jūlijā ierosināja lietu pret lēmuma adresātiem nolūkā veikt ar tiem sarunas par izlīgumu. Pārkāpuma dalībnieki piedalījās izlīguma sanāksmēs, pēc kurām tie iesniedza Komisijai savus formālos izlīguma pieprasījumus, kas paredzēti Regulas (EK) Nr. 773/2004⁽¹⁾ 10.a panta 2. punktā, ar vienīgo nolūku – šajā procesā panākt izlīgumu ar Komisiju, neskarot nevienu citu procesu (turpmāk “izlīguma iesniegumi”).
8. Komisija 2014. gada 23. septembrī pieņēma iebildumu paziņojumu, un abi pārkāpuma dalībnieki apliecināja, ka tas atspoguļo to izlīguma iesniegumu saturu un ka tie ir gatavi turpināt izlīguma procedūru. Padomdevēja komiteja aizliegtu vienošanos un dominējoša stāvokļa jautājumos 2014. gada 17. oktobrī sniedza labvēlīgu atzinumu, un 2014. gada 21. oktobrī Komisija pieņēma savu lēmumu.

2.2. Adresāti un pārkāpuma ilgums

9. Četri lēmuma adresāti laikposmā no 2008. gada 6. marta līdz 2009. gada 13. jūlijam piedalījās kartelī, tādējādi pārkāpjot Līguma 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu.

2.3. Pārkāpuma kopsavilkums

10. Pārkāpuma dalībnieki bija iesaistīti šādās pret konkurenci vērstās darbībās: laikposmā no 2008. gada 6. marta līdz 2009. gada 13. jūlijam viens *JPMorgan* darbinieks, kas veic finanšu instrumentu tirdzniecību, ar vienu RBS darbinieku, kas arī veic finanšu instrumentu tirdzniecību, vairākkārt apsprieda gaidāmās RBS likmju piedāvājumu (galvenokārt 3 mēnešu un 6 mēnešu CHF *LIBOR*), uzskatot, ka tādējādi vismaz vienam saziņā iesaistītajam darbiniekam varētu tikt uzlabota *CHIRD* tirdzniecības pozīcija. Šajā nolūkā minētais RBS darbinieks vērsās (vai izrādīja vēlmi vērsties) pie cita RBS darbinieka, kas ir atbildīgs par CHF *LIBOR* likmju piedāvājuma iesniegšanu, viņu lūdzot iesniegt piedāvātās likmes *BBA* un norādot konkrētu izmaiņu virzienu vai (dažos gadījumos) konkrētu likmes līmeni. Papildus minētajām RBS darbinieka un *JPMorgan* darbinieka apspriedēm laiku pa laikam notika apmaiņa ar informāciju par pašreizējo un turpmākām tirdzniecības pozīcijām un plānotām cenām.
11. Pārkāpuma ģeogrāfiskais mērogs aptvēra visu EEZ teritoriju.

2.4. Tiesību aizsardzības līdzekļi

12. Šajā lēmumā tiek piemērotas 2006. gada Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai⁽²⁾. Ar šo lēmumu naudas sodi tiek uzlikti abām iepriekš 5. punktā minētajām *JPMorgan* struktūrvienībām.

2.4.1. Naudas soda apmērs (pamatsumma)

13. Naudas soda pamatsumma, kas uzliedama attiecīgajiem uzņēmumiem, ir nosakāma, balstoties uz apgrozījuma apjomu un apstākli, ka pārkāpums pēc būtības ir viens no smagākajiem konkurences ierobežojumiem, kā arī uz karteļa pastāvēšanas ilgumu un ģeogrāfisko mērogu un to, ka slepenās aizliegtās vienošanās attiecās uz finanšu etalonlikmēm; savukārt ar papildsummu ir paredzēts uzņēmumus atturēt no iesaistīšanās šādās nelikumīgās darbībās.
14. Komisija parasti ņem vērā uzņēmuma apgrozījumu iepriekšējā pilnā finanšu gadā pirms uzņēmuma piedalīšanās pārkāpumā⁽³⁾. Tomēr tā var atkāpties no šīs prakses, ja, ņemot vērā lietas apstākļus, piemērotāks būtu cits atsaucis laikposms⁽⁴⁾.
15. Komisija saistībā ar šo pārkāpumu ir aprēķinājusi *JPMorgan* un RBS gada apgrozījuma apjomu, balstoties uz katras bankas saņemto naudas plūsmu no attiecīgā tādu *CHIRD* portfeļa, kuri piesaistīti Šveices franka *LIBOR* likmei un kuri noslēgti ar darījumu partneriem no EEZ valstīm mēnešos, kad šie uzņēmumi piedalījās pārkāpumā (pēc tam to attiecinot uz visu gadu). Šie apgrozījuma apjomi tika diskontēti, piemērojot vienotu koeficientu, lai ņemtu vērā *CHIRD* nozares īpatnības, piemēram, šai nozarei raksturīgo ieskaitu, kas nozīmē, ka bankas atvasinātos instrumentus gan pārdod, gan pērk, tā ka no ienākošo maksājumu summām tiek atņemtas izejošo maksājumu summas.

2.4.2. Pamatsummas korekcija: atbildību pastiprinoši un atbildību mīkstinoši apstākļi

16. Komisija nav ņēmusi vērā nekādus atbildību pastiprinošus vai atbildību mīkstinošus apstākļus.

⁽¹⁾ Komisijas 2004. gada 7. aprīļa Regula (EK) Nr. 773/2004 par lietas izskatīšanu saskaņā ar EK Līguma 81. un 82. pantu, ko vada Komisija (OV L 123, 27.4.2004., 18. lpp.).

⁽²⁾ OV C 210, 1.9.2006., 2. lpp.

⁽³⁾ Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, 13. punkts.

⁽⁴⁾ Spriedums lietā T-76/06 *Plásticos Españoles (ASPLA)*/Komisija (Krājumā vēl nav publicēts, 111.–113. punkts).

2.4.3. *Apģrozģjũmam piesaistģtģ maksimģlģ apmģra (10 %) piemģroģšana*

17. Regulas (EK) Nr. 1/2003 23. panta 2. punktģ ir noteikts, ka katram uzģņģmũmam uzliktais naudas sods (par katru pģrkģpũmu) nepģrsniedz 10 % no tģ apģrozģjũma kopsummas iepriekģģģ sģimnieciskģģ gģdģ pirms Komisģjas lģmũma pieģņģmģšanas.
18. Ŗģjģ lietģ neviens naudas sods nepģrsniedz 10 % no uzģņģmũma apģrozģjũma kopsummas iepriekģģģ sģimnieciskģģ gģdģ pirms Ŗģ lģmũma pieģņģmģšanas.

2.4.4. *2006. gada Paziģojũma par iecietģbas programmu piemģroģšana*

19. Komisģja attiecģbģ uz RBS piemģro pilnģģu atbrģvojũmu no naudas soda. Attiecģbģ uz JPMorgan Komisģja piemģro naudas soda samazinģjũmu par 40 % par sadarbģbu ar izmeklģtģģģm.

2.4.5. *Paziģojũma par izlģģũmu piemģroģšana*

20. Lģdz ar Paziģojũma par izlģģũmu piemģroģšanu naudas sodi, kas piemģrojami attiecģbģ uz abiem pģrkģpũma dalģbniekiem, tiek samazinģti par 10 %, un Ŗis samazinģjũms tiek piemģrots papildus attiecģģģģm atbrģvojũmam vai samazinģjũmam saskaģģ ar Paziģojũmu par iecietģbas programmu.

3. SECINģJUMS

21. Saskaģģ ar Regulas (EK) Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu tiek uzlikti Ŗģdi naudas sodi:

Uzģņģmũms	Naudas sods (EUR)
RBS	0
JPMorgan	61 676 000